

Pædagogisk læreplan for

Børneinstitution Syd-Syd Vest

2020

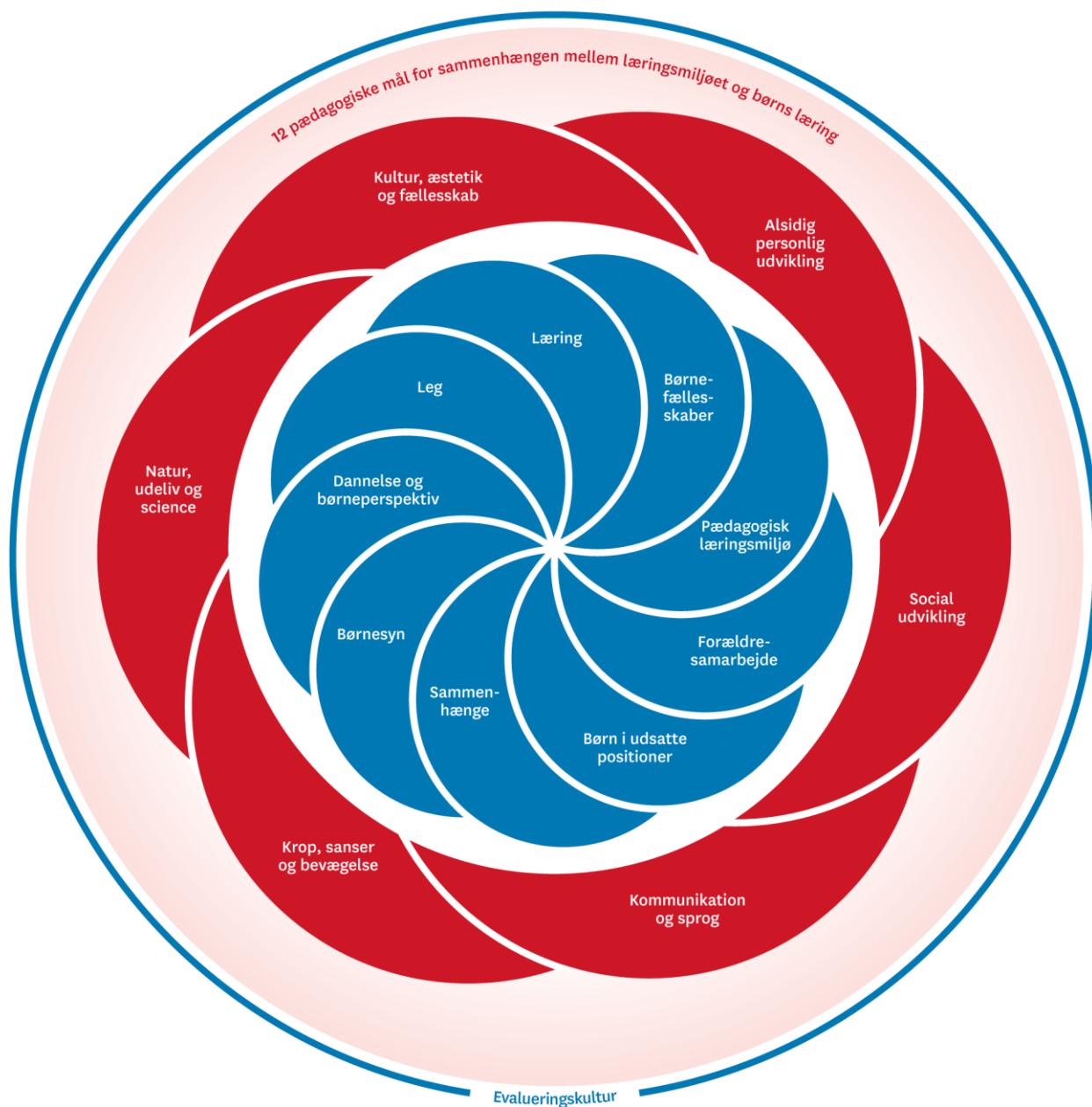

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk Børnemiljø	9
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	13
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	14
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	14
De seks læreplanstemaer	17
Alsidig personlig udvikling	17
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog	20
Krop, sanser og bevægelse	22
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	25
Evalueringskultur	27

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Mission for dagtilbud i Odense Kommune

- At kunne tilbyde alle børn et dagtilbud.
- At skabe høj kvalitetstilbud, som er udviklende for alle børn.

Vision for dagtilbud i Odense Kommune

- Dagtilbuddene i Odense Kommune tilbyder inkluderende og legende udviklings- og Børnemiljøer, som alle børn profiterer af.
- Alle børn og forældre møder og er i dialog med medarbejdere og ledere, som er fagligt kompetente, reflekterende, anerkendende og innovative.

Børneinstitution Syd-Syd Vest består af 9 børnehuse, der alle er beliggende i Odense S og SV, - Skt. Klemens, Dyrup, Højme og Bellinge.

Børneinstitutionen Rasmus Rask-Højme fusionerede pr. 01.01.20. med to børnehuse fra den nu nedlagte Børneinstitution Skt. Klemens-Dalum. Den nye Børneinstitution Syd-Syd Vest består af 9 børnehuse, hvor der er i alt ca. 110 medarbejdere og 540 børn.

Familiesammensætningerne er mangfoldige, - både i forhold til etnicitet og socioøkonomiske forhold og de er bosat i en blanding af parcelhuse, villaer og almennyttige boliger.

Vi har p.t. 2 børnehuse, hvor forældrene har ønsket frokostordning, - Børnehuset Kosmos og Børnehuset Dyrup, der dog på grund af ombygning først forventes at starte op den 01.08.21.

Herudover har Bellinge Børnehus en gæstedagpleje, hvor der pladsgaranti for de dagplejebørn, der er tilknyttet.

Børnehusene ligger i et område, hvor der er rige muligheder for at benytte den omkringliggende natur, - bl.a. ved Odense Å.

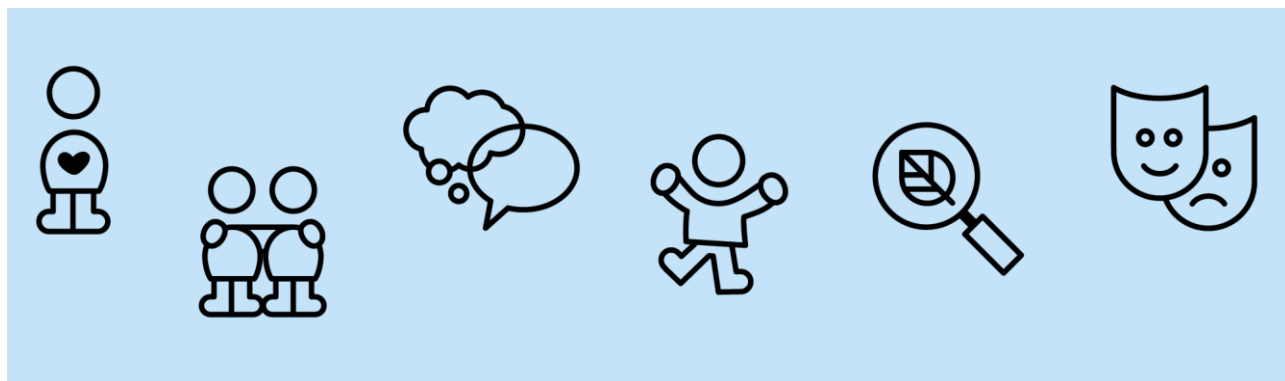
Ladcykler giver mulighed for, at medarbejderne kan køre afsted med små grupper af børn og benytte lokalområdets muligheder, - herunder det fælles teknologirum, der er indrettet i Børnehuset Kosmos, rideskolen, den lokale landmand samt den tidligere skovbørnehave "Rendertoppen" i Hesbjergskoven, som vi har i fællesskab med Højme- og Rasmus Rask Skolen.

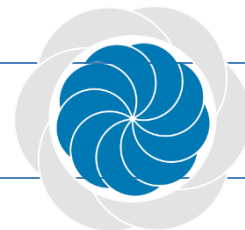
Vi har et tæt samarbejde med de 3 kommunale folkeskoler, - Højmeskolen, Rasmus Rask Skolen og Skt. Klemens Skolen. Herudover samarbejder vi også med de to lokale friskoler, - Ådalskolen og Kratholmskolen.

Samarbejdet med de tre folkeskoler intensiveres i tiden op til, hvor børnene skal starte i FSFO med henblik på at støtte børnenes trivsel, udvikling og læring i forbindelse med skiftet mellem børnehus og skole.

Vores vision i Børneinstitution Syd-Syd Vest er blandt andet at være en inkluderende dynamisk institution, hvor vi har en ambition om at opnå høj faglig kvalitet bl.a. via professionelle læringsfællesskaber.

Vi har med andre ord høje faglige ambitioner på børnenes vegne og med et konstant fokus på barneperspektivet.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

I Odense samarbejder vi om at ruste alle børn til at blive kompetente og aktive medborgere, uanset hvilke forudsætninger de hver især har.

Vi tager afsæt i et dansk barnesyn, hvor barndommen i sig selv er en betydningsfuld fase i livet. Og hvor leg, livsglæde og basal tryghed er vigtige kerneværdier. Alle børn skal opleve små og store sejre. Blandt andet ved at møde udfordringer af forskellig karakter, der fremmer børnenes kreative, musiske og skabende sider. Det er med til at give børnene en robusthed, så de bedre håndterer hverdagens konflikter og krav.

Gennem inspirerende læringsmiljøer og leg i fællesskaber motiverer vi børnene til at afsøge muligheder og grænser, som udvikler dem både mentalt, socialt og fysisk. Vi anerkender og respekterer børnenes spontane og selvorganiserede leg. Dermed får legen en betydelig plads i hverdagen, hvor vi er ansvarlige og opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Vi er ambitiøse i forhold til alle børns udvikling og læring, hvad enten de har særlige behov eller særlige talenter. Det betyder, at vi med afsæt i børns forskellige måder at lære på, arbejder med didaktiske metoder, som motiverer til læring.

Vi tilrettelægger inspirerende læringsmiljøer med høj faglig kvalitet, som understøtter og udfordrer alle børn optimalt i forhold til deres udviklingspotentialer og fremmer deres kreative og skabende virkelyst. Sammen skaber vi de bedst mulige organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der gør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I Odense Kommune har vi udvalgt fire karaktertræk, der er særligt vigtige i børns dannelse: Vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Ved at styrke de fire karaktertræk ved børnene, ruster vi dem til at stå på egne ben, udholde og mestre udfordringer, selv opdage og udforske nye løsninger, deltage aktivt i fællesskaber, etablere holdbare relationer og forholde sig kritisk og reflektivt til situationer.

Alle børn har styrker, er nysgerrige og interesserer sig for noget. Vi ser og anerkender alle børn, for det de er.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Børnesyn

Vi er opmærksomme på at skabe læringsmiljøer, hvor tryghed, nærvær og anerkendelse prioriteres højt. Vi møder børn med positive forventninger, og et syn på, at det som barnet gør, altid giver mening. Vi opfatter børn som kompetente, medbestemmende, selvstændige, nysgerrige og at de har ret til anerkendelse og deltagelse i fællesskab og anerkendelse. Vi er opmærksomme på at fremme børneinitierede lege, og ønsker at værne om deres initiativer, virkelyst, fantasi og kreativitet. Børn er forskellige, udvikler sig i forskellige tempi og har forskellige forudsætninger og vilkår.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

Pædagoger besluttede sig for at lave børneinterviews med alle de kommende FSFO børn i et børnehus, i deres bestræbelser på at skabe den bedst mulige overgang fra børnehaven til FSFO, med afsæt i børnenes forforståelser. Børnene blev stillet følgende spørgsmål: "Er der noget du går og tænker meget på? Hvem kommer du til at savne mest i børnehaven? Hvad er det bedste ved børnehaven? Hvad glæder du dig mest til i FSFO'en? Hvad kommer du til at savne ved børnehaven?" Efterfølgende blev der lavet plancher med tegninger af børnenes svar på ovenstående spørgsmål. Tillige blev der lavet plancher med billeder af alle kommende Skoler og de voksne, som børnene ville møde i FSFO.

Et eksempel som dette viser, at børn er kompetente på eget liv, og at vi ved at følge deres initiativer og perspektiver, og ved at undersøge og understøtte disse, støttes børnene i deres udvikling og trivsel. Meget er i spil, så som transition og overgang, børnefællesskaber, inklusion, læring mm.

Dannelse og børneperspektiv

Vores læringsmiljøer og pædagogiske aktiviteter er generelt karakterdannende. Ved at barnet deltager aktivt og afprøver sig selv og får respons herpå i sit samspil med andre, danner barnet et billede af "hvem er jeg – alene og sammen med andre". Vi understøtter, udfordrer og opfordrer, giver positive anvisninger og hjælper til, hvordan vi regulerer os og er sammen med andre. Børnenes stemmer har høj klang, hvorved dialog, samtaler og en nysgerrig tilgang til børnenes perspektiver falder os naturligt ind i den daglige pædagogiske praksis.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

En børnegruppe har medbragt deres egne cykler. Alle tager cykelveste på og vi stiller os op på en lang række lige uden for lågen med vores egen cykel. Vi cykler sammen op til boldbanen. Her leger vi bl.a. cykellegen; stopdans. Det gælder om at cykle rundt iblandt hinanden, og køre ind i en plasticring med sit forhjul, når trommen stopper. Pædagogerne fjerner ringe og vi ser hvor mange cykelhjul der kan være i en ring.

Eksemplet illustrerer, at netop karakterdannelsen sker i fællesskaber. Der er en helt særlig opmærksomhed på at være hensynsfuld, inddragende, problemløsende og ihærdig, og ved at vi giver positive anvisninger, så som "det kan du godt" eller "prøv lige igen", støttes børnenes forankring af værdier og viden i deres selvforståelse. Meget er i spil, så som eks. at have mod til at vende tilbage når noget er svært mm.

Leg

I vores indretning af læringsrum tages der højde for, at rummets indretning tydeligt skal afspejle, hvilke lege og aktiviteter, der kan foregå i rummet således, at rummet kan understøtte den pædagogiske tænkning. Vi opfatter legen som havende egen værdi, men også som instrumentel, idet vi som fagprofessionelle kan have noget på færde med legen. Vores pædagogiske læringsmiljøer er gennemtænkte, intentionelle, understøttende og inspirerer til at fordybe, udfolde, sans og udfordre sig kropsligt, sprogligt, fantasifuldt og i fællesskaber, fordi vi vil skabe gode vilkår for samspil og deltagelse i leg. Vi er engageret i lege, understøtter børnene i deres udvikling af legekompeterencer, hjælper alle børn ind i leg og har en helt særlig opmærksomhed på at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn. Vi indgår i følelsesmæssig-, menings-skabende- og guidende/vejledende dialoger med børnene. Vi giver positiv opmærksomhed, opmuntring og er sensitive i vores samspil med børnene, såvel inde som udenfor. Ved at synliggøre børnenes ressourcer og interesser for andre børn, kan vi skabe grobund for nye lege og nye fællesskaber. Vi iværksætter vokseninitierede lege og understøtter børneinitierede lege. Vi afprøver nye handlinger målrettet eks. børns teknologiforståelse- og dannelse. Vi har lysten til at afprøve nye samværsformer med børnene, og udviser mod til at prøve os frem på ukendt territorium, sammen med børnene.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

En lille børnegruppe har taget en kasse frem med KUBOrobotter. Nogle børn udtrykker, at de vil lave tøj til robotterne og sætter sig ved et bord. Andre vil gerne programmere en bane som robotterne skal gå. Den voksne stiller materialer frem, som der kan produceres tøj af. Børn sidder på gulvet, og ét barn, som har stor teknologiforståelse, tager teten og lægger brikker ud på gulvet med pile i den retning, som robotterne skal gå. Andre børn sidder omkring brikker og kort og kigger interesseret. En robot går for mange skridt i en retning, og børnene samarbejder om at programmere på ny med brikkerne. Den voksne guider

opmuntrende fra bordet. Der bliver klippet, klipset og klistret og produceret tøj til robotterne og der er en europorisk stemning ved bordet.

Et eksempel som dette viser, at børn er kompetente på eget liv, og at vi ved at følge deres initiativer og perspektiver, og ved at undersøge og understøtte disse, støttes børnene i deres udvikling og trivsel. Det pædagogiske personale er opmærksom på, hvad børnene viser interesse for. Meget er i spil, så som transition og overgang, børnefællesskaber, inklusion, læring, guidet leg, legende tilgang, m.m. Alle er deltagere i de forskellige legestemninger og legefællesskaber udvikles i læringsmiljøet.

Læring

Vi opfatter børn født læringsparate, idet de allerede fra første øjeblik de er til stede i verden, med alle deres sanser, er åbne for at lære, hvad det vil sige at begå sig som menneske. Vi har et holistisk syn på læring og dermed en særlig opmærksomhed på social (konstruktivistisk) læringsteori, der grundlæggende bygger på ideen om, at læring skabes mellem mennesker, hvormed læring bliver en social handling. Tillige mener vi, at læring og udvikling sker i tæt samspil mellem krop, hjerne og omgivelser – gennem sanserne. Som børn og voksne lærer vi at forstå verden, ikke blot ved at stimulere bestemte nervebaner i hjernen, men også via den måde, vi bruger vores kroppe og sanser på. Sproget kommer som et supplement og hjælper med at bygge bro mellem det, barnet sanser, og det, barnet erkender og kommunikerer til omgivelserne. Begreberne er vigtige for, at vi kan forstå og håndtere det, der foregår i os selv, og det, der foregår i andre. Dertil gør vi brug af sprogstrategier fra SPROGKLAR i vores sprogstimulerende læringsmiljøer, og som pædagogisk personale går vi foran og inspirerer.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

Alle vores læringsrum og læringsmiljøer er gennemtænkt, så børnene hele tiden har mulighed for at lære med kroppen, og det pædagogiske personale har selv en kropslig legende tilgang til børnene. Fx har vi stålwirer i loftet i fællesrummet, så børnene kan gynge eller snurre i vores hængekøjer, hvilket giver de børn, der har brug for ekstra sansestimulering, en kropslig ro eller vækkelse af kroppen, fx inden frokost. I vuggestuen er der et basisrum fyldt med bObles, der er et skib som børnene kravler op på, når vi synger. Vi har også et vandrum, hvor vi sammen med vuggestuebørnene kan tage tøj af, pædagogerne sko og strømper af, så vi sammen kan bruge den taktile sans. Når vi justerer i vores fysiske læringsrum og får nye legeredskaber, tænker vi hele tiden ind, hvordan de kan integreres i et kropsligt læringsmiljø. fx i vores nyindrettede teknologirum til børneinstitutionen, hvor vi måtte save af benene på bordet, da børnene skulle kunne stå ved- og rundt om bordet og lave robotbaner og lege med disse. I rummet er vi aktivt involveret i legene sammen med børnene, og vi undersøger og udforsker teknologiforståelser sammen.

Eksemplet beskriver en pædagogisk praksis, hvor børnenes læring og udvikling understøttes, samt deres evner for læring og deres forståelser af verden gennem kropslig oplevelse. Meget er i spil, så som at hjernen er kroppens tjener, sproget hjælper os til at få begreber på det, vi oplever eller føler, børn som bliver klogere på sig selv og deres omgivelser, mens de får sat ord og begreber på og at de får styrket deres sociale kompetencer, børn som spejler sig i de voksne, indtryk som giver mening, når de bliver til udtryk og børn som får begreber helt ud i fingerspidserne. Det er her, de erkender verden.

Børnefællesskaber

Vores pædagogiske praksis er præget af bevidsthed om at arbejde inkluderende, så alle børn oplever sig som værende en del af et børnefællesskab. Det er fællesskabets deltagere, der ved at spille sammen, skaber noget – på baggrund af de muligheder, vi skaber for fællesskabet. Derfor indgår vi i anerkendende og udviklingsstøttende relationer og sørger for, at vores struktur og organisering er mulighedsskabende. Vi guider børnene og kommunikerer tydeligt. Vi vender negative fortællinger/roller til positive. Vi stimulerer og understøtter legekompetencer og venskaber fx ved brug af "Fri for mobberi", vi organiserer os i mindre børnegrupper og har fleksible læringsmiljøer med udgangspunkt i de behov, der er i den aktuelle børnegruppe og tilskynder forældres opbakning til gode inklusionsvaner, fx at invitere forskellige legekammerater med hjem, Invitere alle med til fødselsdag, tale om forskellighed, støtte op om arrangementer, hilse på hinanden, sætte fokus på det positive og at støtte op om den gode tone. Helt overordnet skabes rammer, som kan udvide deltagelsesmuligheder og vi har en opmærksomhed på udvikling og læring gennem alles aktive deltagelse, hvor forskellighed er en berigelse og en læringsbetingelse.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

Pædagoger har lamineret 50 ark A4-karton med en rød forside og grøn bagside. En stor børnegruppe og 4 voksne går på tur til en stor græsplæne. Pædagoger lægger det farvede karton ud på græsplænen. Der leges en leg, hvor voksne vender til grønt. Børnene vender til rødt. Alle børn og voksne deltager sammen i legen som er en "evighedskonkurrence", som går ud på rød mod grøn. Der bliver grint højt, pulsen er høj ved alle og alle er i bevægelse og i flow i legen, og børnene vinder altid til sidst. Vi inspirerer til fælles leg ved at starte legen sammen med børnene og vi trækker os efterfølgende og børnene leger videre sammen og udvikler legen til jorden er giftig leg.

Eksemplet beskriver en pædagogisk ledet aktivitet, hvor vi hjælper, støtter, guider barnet ind i legen og anviser strategier til, hvordan barnet deltager i fællesskabet. Meget er i spil i aktiviteten, så som eks. at pædagoger tager lederskab af børnegruppen og læringsmiljøet, andre giver følgeskab ind i den pædagogiske aktivitet, inklusion i børnefællesskabet, legende tilgang, bevidsthed om position i legen med henblik på hele tiden at skabe deltagelsesmuligheder ind i børnefællesskabet, børn er ressourcer for hinandens læring og udvikling og vi tænker spørgsmålet: Hvordan kan vi skabe gode deltagelsesmuligheder for alle børnene?

Pædagogisk Børnemiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Når vi tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, har vi gennem hele dagen fokus på daglige rutiner, organisering og børnenes læring. Vi har et bredt pædagogisk blik for, at hverdagsituationerne bevidst benyttes som et centralt omdrejningspunkt for børnenes leg og læring gennem hele dagen.

Vi arbejder i fagprofessionelle læringsfællesskaber, hvor vi deler viden og refleksioner. Og vi evaluerer egen praksis som basis for vores faglige udvikling. Gennem professionelle læringsfællesskaber har vi mod til at forstyrre hinandens praksis, og vi har en grundlæggende vilje til at skabe forandring. Viden, refleksion og evaluering gør os i stand til at fokusere på sammenhængen mellem det aktuelle læringsmiljø og børnegruppens behov og udbytte. Den nye viden bruger vi til at justere læringsmiljøer og praksis.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Vi bestræber at skabe pædagogiske læringsmiljøer med høj kvalitet gennem hele dagen. De pædagogiske læringsmiljøer kan være forskelligartede. Nogle er etableret, målrettet og tilrettelagt af de pædagogiske medarbejdere som koordinerede planlagte pædagogiske aktiviteter. Andre læringsmiljøer er spontant opstået af børneinitierede leg, nogle knyttes an til dagens rutiner og overgange, som der kan være til f.eks. frokost, toilet, garderobe, m.m. De pædagogiske læringsmiljøers indhold, rammer og behov vil altid afspejles i børnegruppens behov. Ved at arbejde i professionelle læringsfællesskaber, sættes vores professionelle kompetencer i spil, og vi kan have en vedvarende fællestænkning over at kvalificere samspillet mellem vores strukturelle parametre overfor proces elementer, f.eks. fællestænkning over fysiske rammer, valg og placering af inventar, redskaber, legetøj, organisering mm. overfor det empatiske og relationelle samspil, for i sidste ende, at kunne skabe pædagogiske læringsmiljøer af så høj kvalitet som muligt.

De pædagogiske rutiner er en stor del af hverdagen, og de er vigtige i forhold til børnenes trivsel og sundhed. Samtidigt er de også de trygge genkendelige rammer der går igen dag for dag – modsat vores pædagogiske aktiviteter og dynamiske læringsmiljøer der kan være omskiftelige. De pædagogiske rutiner udgør skelettet i det pædagogiske arbejde. At opleve relevans og meningsfuldhed har betydning for børnenes trivsel, sundhed, engagement og læring. Det er umiddelbart meningsfuldt for børn at være aktør og deltager i de pædagogiske rutiner. Vi mener, at børn profiterer af at bidrage og deltage aktivt i det fælles daglige liv, samt de opgaver, der skal løses. Ved at bidrage og deltage i de daglige rutiner, oplever børnene, at deres

deltagelse har direkte konsekvens for det, der sker, og det, de skal om lidt, hvilket bidrager til at gøre det meningsfuldt. Vi udfordrer og opfordrer og giver kun den nødvendige støtte, og gør tingene sammen med dem således, at vi ikke "snyder" dem for vigtig læring.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

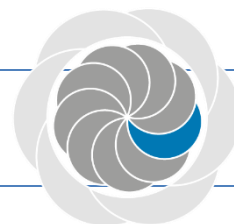
Når børnene møder i børnehaven, guider vi dem til selv, at pakke deres tasker ud og sætte madpakker og drikke dunk i køleskabet.

Inden frokost hjælper vi hinanden med at rydde op og børnene dækker bord på skift. Efter frokost rydder alle op efter sig selv.

I garderoben bruger vi god tid på at lære, at få tøj af og på. Vi har særligt fokus på vedholdenhed og medmenneskelighed, i det vi ofte siger -prøv selv, -prøv igen, -spørg en ven, -spørg en voksen, når et barn har svært ved at tage tøj af eller på. Børnene er i garderoben få børn ad gangen, så de bedre kan komme til, kan hjælpe og tage hensyn til hinanden. I garderoben bruger vi mange ord når vi guider børnene i at tage tøj af og på, vi nuancere sproget ved at bruge ord som venstre og højre, og benævner farverne på tøjet. Børn der bruger ble, hjælper selv med til at tage bleen af og smide den i skraldespanden og finder en ny ble. Efter bleskift tager børnene selv bukser på.

Eksemplet illustrerer, at der i de pædagogiske rutiner, umiddelbart er indbyggede aktive deltagelsesmuligheder for børnene. Rutinerne gør det muligt at indgå i et naturligt fællesskab med andre omkring en fælles situation, praktisk aktivitet eller en konkret opgave, der skal udføres eller løses sammen med andre børn og voksne.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense Kommune er alle forældre i løbende dialog med medarbejdere og ledere i dagtilbud om, hvordan man i fællesskab kan fremme børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Definition

Begrebet forældresamarbejde er i Odense Kommunes dagtilbud erstattet af: Samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Det skaber nye perspektiver og fokuserer det fælles ansvar i samarbejdet mellem forældre og dagtilbud.

Ledere og medarbejdere har fortsat det overordnede ansvar for at involvere forældrene ved at invitere til samarbejde.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi støtter forældre i at være grundsten i deres barns liv.

Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Vi sørger for, at forældrene kender deres indflydelse på dannelsen af gode børnefællesskaber, hvor alle børn samt børnegruppen som helhed er ligeværdige deltagere.

Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.

Forældrene er f.eks. nøglepersoner i deres barns sprogudvikling. Vi går derfor i dialog med forældrene om, hvordan de kan understøtte barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Vi har en undersøgende nysgerrig kultur omkring samarbejdet med forældrene om børns læring. Vi er optaget af daglig dialog og kommunikation i form af foto og små fortællinger bl.a. via AULA. Vi er optaget af at organisere et godt differentieret samarbejde med forældrene om indflydelse og medansvar for de enkelte

børn, den samlede børnegruppe, den samlede forældregruppe samt forældreråd i det enkelte børnehus, så der drages omsorg for børnene, deres læring, sociale udvikling, trivsel og dannelse.

Med udgangspunkt i børnenes perspektiv involveres forældrene i at deltage og bidrage til god kvalitet i børnenes hverdag med de forskellige ressourcer, forældrene har. Forældrene har medansvar for at indgå i at skabe et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse af alle familier med deres forskellige forudsætninger og mulighed for bidrag.

Vi er nysgerrige på forældreperspektivet, og hvordan det kan afspejles i principperne for indhold i den pædagogiske hverdag og sammenhænge, hvor samarbejde og medansvar finder sted.

Vi vægter de daglige uformelle samtaler med forældrene. Ved mere formelle samtaler med forældre omkring deres barn, anvender vi Vækstmodellen, som er et værktøj til en åben dialog om det enkelte barns trivsel og udvikling.

Sammen med forældrene kommer vi omkring, hvad barnet er god til, hvilke udfordringer barnet kan have, for til sidst at finde og lave fælles aftaler om løsninger og muligheder samt, hvad og hvordan fokus skal være på barnets trivsel og udvikling i nærmeste fremtid.

Vi ser forældrene som nøglepersoner i barnets liv og er nysgerrige på forældrenes perspektiv og viden om barnet. Vi bidrager med vores pædagogiske vurderinger og bud på, hvordan vi i samarbejde med forældrene kan understøtte barnets dannelse, trivsel og læring.

Forældre er velkomne til at deltage i børnenes hverdag f.eks. i form af en aktivitet og årlige traditioner. Forældrene kan deltage og gerne bidrage med deres mangfoldige kompetencer, som oveni danner og udvikler gode børnefællesskaber og rammer for ligeværdig deltagelse.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

To mødre vil gerne lave kastanjedyr og tilbyder at komme en formiddag og lave et "værksted" for børnene. De er selv meget opslugt af aktiviteten og fordybelsen i aktiviteten spredt sig til børnene, hvor perler, pipe-rensere, tændstikker, små plastøjne m.m. bruges til at skabe ret kreative kastanjedyr.

Vi er en børneinstitution, hvor børnehuse ligger relativt tæt, og hvor hvert børnehus f.eks. kan have børn til hver af de 3 folkeskoler og 2 friskoler i lokalområdet.

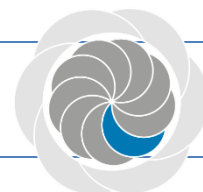
På et fælles forældrerådsmøde har forældrene aftalt, at alle de kommende forårsSFO-børn til hver enkelt skole sammen med forældrene mødes på tværs af husene på en lokal legeplads et par søndage inden skift til forårsSFO.

Dette forældreinitiativ understøtter børnehusenes samarbejde på tværs mellem forældre, og er med til at skabe en god overgang til skolerne og understøtte børnefællesskaber, deltagelsesmuligheder og inklusion. Vi har succes med hvert år at samle alle 9 forældreråd til et fælles forældrerådsmøde.

Der deles viden og erfaringer og reflekteres over, hvad hvert børnehus er optaget af, hvilke udfordringer, der kan være, og hvilke gode erfaringer det enkelte forældreråd har med at lykkes i praksis.

Især har der været fokus på at udveksle gode ideer til, hvordan forældrerådet kan være mere synligt, være en slags mentor for nye familier m.m.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune handler vi altid på børn i udsatte positioner.

Vores fokus er på de inkluderende læringsmiljøer.

Vi involverer altid forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere i det øjeblik, vi vurderer, at et barn er i en udsat position.

Vi er opsøgende i forhold til at få relevant viden om børn i udsatte positioner, men også på at videregive relevant viden til relevante samarbejdspartnere. Dette er også i fokus, når vi skal modtage eller overlevere børn i udsatte positioner til dagtilbud eller skole.

Vi har læringsmiljøpædagoger, som bidrager til at perspektivere og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer således, at de tager højde for børn i udsatte positioner og for børns forskellige forudsætninger.

Vi er professionelle og har fokus på kerneopgaven til gavn for alle børn.

Vores mission at skabe høj kvalitetsdagtilbud, som styrker udviklingen hos alle børn.

Definition

Børn i udsatte positioner kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med særlige behov, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn hvis forældre ligger i skilsmisse, børn med en alvorligt syg søskende, mor eller far, børn der er anbragt uden for hjemmet m.fl. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at indgå i mindre gruppesammenhænge. Børn kan være i en udsat position i kortere eller længere perioder.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Alle børn kan i perioder af deres liv, befinde sig i en udsat position. Det kan betyde, at børn i en kortere eller længere periode oplever livsomstændigheder som påvirker deres dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Vi tager aktivt ansvaret for at iværksætte en tidlig og rettidig indsats, så børnene udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab. Det sker i et tæt og koordineret samarbejde med forældrene. Vi etablerer differentierede lege og læringsmiljøer, der sikrer at alle børn kan deltage og opleve at være betydningsfulde.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

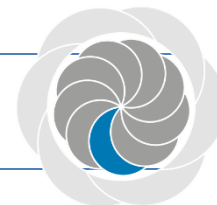
Som fagprofessionelle har vi en helt særlig opgave i forhold til at skabe inklusionsarrangementer, som gør, at alle børn har mulighed for at tage del i hverdagen og inkluderes "i egen ret". Vi er afsøgende og eksperimenterende med øje for børnefællesskabernes deltagelsesmuligheder.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

Et børnehavebarn udtrættes meget hurtigt motorisk, og derfor sidder han i klapvogn når vi går på tur ud af børnehaven, for at kunne bruge sine kræfter på eks. legepladsen, når vi kommer derhen. Pædagoger har lavet små gå-reb således, at man kan holde en makker i gå-rebet. Barnet i klapvognen holder fast i sin ende af gå-rebet og et andet barn går lige ved siden af med hånden i sin løkke af gå-rebet. De to børn snakker sammen og griner sammen.

Eksemplet beskriver en pædagogisk opmærksomhed på en pædagogisk organisering med henblik på alle børns deltagelse. Der er en opmærksomhed på de deltagelsesbetingelser, der er til stede i læringsmiljøet således, at alle børnene oplever sig inkluderet og ved, at vi oplever os som gensidigt betinget og forbundet og forstår inklusion, som den hverdagslige fællesskabelse, støttes børnenes oplevelse af at være inkluderet og del af et fællesskab. Meget er i spil, så som deltagelsesmuligheder, inklusion, pædagogisk faglighed, skærpet fokus på forældresamarbejdet m.m.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune oplever børnene sammenhæng og kontinuitet i deres hverdag.

Definition

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til SFO/børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. At skabe sammenhæng til SFO/børnehaveklassen kan f.eks. handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser, fordi det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi etablerer læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i skole. Ligeledes etablerer skolen læringsmiljøer, der er klar til at tage imod børnene fra dagtilbuddet. Dagtilbud og skoler i Odense Kommune arbejder med afsæt i tre politisk prioriterede faglige spor; Dannelse, Sprog og Tidlig indsats. Det fælles fokus skaber en god mulighed for at forme en rød tråd i det pædagogiske arbejde.

Børn- og Ungeudvalget har udstukket et sæt fælles retningslinjer for dagtilbud og skoler, for at sikre kvalitet i samarbejdet om sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø, fra dagtilbuddet til forårs SFO og børnehaveklasse. Ved at skabe sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø understøtter vi, at børn oplever større kontinuitet i overgangen fra dagtilbud til forårs SFO og skole.

I Odense kommune arbejder hele SFO-området fra forårs SFO til SFO2 ud fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud. De styrkede pædagogiske læreplaner for dagtilbud minder indholdsmæssigt om kompetenceområderne for børnehaveklassen, derved opnår vi en sammenhæng mellem dagtilbud, forårs SFO og børnehaveklassen.

Vi samarbejder med hinanden og med forældrene for at sikre barnet oplevelsen af en vellykket sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Dermed etableres også det bedste afsæt for at videreudvikle barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd vest

I Børneinstitution Syd-Syd Vest følger vi Odense Kommunes retningslinjer "Styrket sammenhæng mellem Dagtilbud og skole for alle børn".

Herudover har vi bl.a. følgende tiltag:

- Årshjul for samarbejdet i børneledergupperne
- Jævnlig møder i børneledergupperne, der består af ledelsesrepræsentanter fra skolerne samt institutionsleder, - drøftelser af børnesyn, arbejdet omkring ældste grupperne i børnehusene, Odense Kommunes strategier, anvendelse af sprogdata, skoleudsættelser, m.m.
- Årlig evaluerings- og planlægningsdag, hvor ledelsesrepræsentanter fra de 3 folkeskoler samt de daglige pædagogiske ledere fra de 9 børnehuse og Institutionsleder deltager
- Deltagelse i møder med forældre på tværs af skoler og børnehuse
- Opmærksomhedssamtaler, - og gerne i god tid inden, børnene skal starte i FSFO
- De kommende FSFObørn besøger skolerne

Repræsentanter fra folkeskolerne kommer på besøg i børnehusene op til skoleindskrivningen, hvor de stiller sig til rådighed i forhold til eventuelle spørgsmål fra forældre til de kommende FSFObørn.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi har fokus på fællesskabets betydning på alle niveauer. Det betyder blandt andet, at vi bestræber os på at etablere og indgå i samarbejdsrelationer med civilsamfundet omkring os.

Vi har en åben og eksperimenterende tilgang til samarbejdet med personer fra lokalsamfundet, og vi er nysgerrige efter at vide, hvilke værdier og kompetencer vores samarbejdspartnere byder ind med.

Vores samarbejdspartnere er med til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. De byder hver især ind med forskellige kompetencer og muligheder. Vores primære partnere er forældre, men også lokale foreninger, erhvervslivet, plejehjem samt elever og lærere fra de lokale distriktsskoler.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

I Børneinstitution Syd-Syd Vest har vi bl.a. følgende lokale samarbejdspartnere:

- De 3 folkeskoler: Højmeskolen, Rasmus Rask Skolen og Skt. Klemensskolen samt de to friskoler: Ådalskolen og Krathomskolen
- Dagplejen
- Kirkerne, - f.eks. i forbindelse med højtider
- Frivillige, der tilbyder deres hjælp i børnehusene
- UNG Odense
- Praktikanter fra skolerne i området
- De tværfaglige samarbejdspartnere
Foreningen "Fællesværket" i Bellinge

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi møder børn med nærvær og positive forventninger, og vi tager udgangspunkt i et anerkendende ressource-børnesyn. Dermed understøtter vi børnenes læringsmiljøer og skaber en høj kvalitet i samspillet mellem børn og voksne.

Vi tager ansvar for, at ingen børn bliver mobbet eller udsættes for anden nedværdigende behandling. Det gør vi bl.a. ved at gøre brug af positive anvisninger.

Vi udvikler de fysiske rammer og æstetiske miljøer, så der skabes rum til fordybelse og kreativitet. Og vi inddrager børnenes egne stemmer, oplevelser og vurderinger af deres børnemiljø i vores pædagogiske praksis.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Vi er 9 børnehuse med meget forskellige fysiske rammer, men samtlige børnehuse har relativt store legepladser. Vi er meget optagede af at inddrage børnenes perspektiv og ud fra alder og modenhed at indrette og udvikle dynamiske læringsrum med mulighed for både vilde lege og ro til fordybelse. Kendetegnende for alle børnehusene er, at vi i løbet af dagen af dagen opdeler børnene i mindre læringsgrupper efter f.eks. alder eller mere specifikke læringsgrupper med særlig fokus på den sproglige, motoriske eller sociale udvikling. Vi vægter, at udtryk som børnene skaber udstilles.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

I det fælles teknologiske læringsrum i institutionen, har en børnegruppe bygget børn og en robotby med LEGO Duplo klodser. Processen blev dokumenteret i billeder, som er udstillet i vores Teknologirum. Tillige er robotbyen, som nu kan lyse, til stor glæde for den videre eksperimentering og leg med teknologien.

Eksemplet illustrerer, at børnene eksperimenterede med indtryk; eks. hvordan kan man bygge en robot by, som også skulle kunne lyse – og de skabte udtryk i form af en fysisk robot by, som kunne lyse om aftenen. Børnenes udtryk kan være alt lige fra tegninger, perleplader, noget de har bygget til Pippis hest, lavet i papmache mm. Disse udtryk giver end videre anledning til videre eksperimentering, nye undringer og nye kreative læringsspiraler kan skabes.

Det fysiske læringsrum

I foråret 2020 er der indrettet et fælles Teknologilæringsrum i børnehuset Kosmos. Der er købt KUBO robotter, BLUE BOT m.m. Læringsrummet kan bookes for en dag eller for en længere periode i forbindelse med et pædagogisk forløb.

Læringsrummet er indrettet således, at en lille børnegruppe på 4-8 børn samt personale og gerne forældre kan fordybe sig i analoge og digitale lege, og hvor alle kan være aktive, fejlmådige, øve sig sammen og blive digitalt dannede af at lege, eksperimentere og kommunikere med hinanden og opnå fortrolighed med at anvende teknologi.

I teknologirummet vil vi tilgodese, at børn og voksne har en eller flere læringsmakker(e) i forbindelse med brug af teknologi og er sammen om at være aktive deltagere i at skabe et rum, hvor børn og voksne kan inspirere hinanden, fordybe sig samt udvikle og løbende justere rummets indretning, og at de oplevelser og erfaringer, som en gruppe af børn og voksne gør sig også kan være synlig inspiration for øvrige grupper i form af små film og foto.

Det psykiske læringsrum

Vi understøtter samspil mellem børnene ved at være nysgerrige og anerkendende voksne, hvor der er en atmosfære og plads til samt accept af indbyrdes forskellighed, og hvor børnenes oplevelser og vurderinger af børnemiljøet inddrages og respekteres for bl.a. at hindre mobning.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

En gruppe af 3-årige øver sig i at aflæse følelser. De kigger på foto af børn, som er glade, vrede, sure og kede af det, og snakker om, hvordan man ser ud, når man er glad, sur, vred og ked af det. De får taget gruppefoto, hvor de skal se glade ud, sure ud, vrede ud og se rigtig kede ud af det.

Sammenhængen udvikles til at kigge billeder fra "Fri for mobberi- kufferten" og samtale om, hvad der sker på forskellige billeder, hvem der f.eks. er glade eller kede af det, og hvordan det kan være.

Hvis der efterfølgende opstår uenighed i deres indbyrdes leg og et barn f.eks. skubber, eller udelukkes fra leg, kan billederne og samtalen om følelser tages op i den konkrete situation og derved være med til at løse konflikten.

Det æstetiske læringsrum

Et børnehus har flyttet deres udstoppede dyr, fugle, kranier, gevirer, lavasten osv. ud i et hus på legepladsen, som også fungerer som cykelskur og værksted. Der er bord-bænke sæt, som nu indbyder til ophold –

især når det regner, og der spises madpakker, males og laves forskellige kreative aktiviteter af mere uden-dørs karakter.

P.t. er der hængt foto op af skovens dyr, og et barn er under madpakkespisning optaget af, at der er både et udstoppet pindsvin og en muldvarp samt foto af dem. Børnene søger gerne ind og kigger og vil gerne snakke om dyrene. Der er f.eks. et løvehovedkranie, som et af børnene mente måtte være en dinosaurs, hvilket der kom en god samtale ud af. Der er også et flodhestekranie, og et barn har undrende spurgt til om hornet var faldet af, hvilket afstedkom en samtale om forskel på flodhest og næsehorn ved bl.a. at studere dem på en iPad.

Det var et vokseninitiativ at skabe læringsrummet og indrette skuret og stimulere børnenes indtryk, nysgerighed og inspiration til refleksion på bl.a. de udstoppede dyr. At følge børnenes interesse og lyst til at være i rummet, at udfolde og fordybe sig der er nu også med til at udvikle indretningen, og hvad rummet kan bruges til fremover.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til barnets alsidige personlige udvikling ved at:

- De pædagogiske medarbejdere skaber tydelige, transparente dynamiske rammer og strukturer, der tager afsæt i barnets deltagelse i blandede fællesskaber med inddragelse af barnets bidrag og medbestemmelse.
- Barnet lærer sig selv at kende ved at spejle sig i andre børn og voksne, qua sin deltagelse i fællesskaber og med de pædagogiske medarbejders guidning i både voksen og børneinitierede aktiviteter.
- De pædagogiske medarbejdere forholder sig til og planlægger pædagogisk, hvordan de kan gå foran, ved siden af og bagved barnet i både hverdagsaktiviteter, overgange og i planlagte og spontane aktiviteter.
- Samarbejder og inddrager forældrenes perspektiv på deres barn og sammen finde løsninger og muligheder.
- Arbejder med barnets selvhjulpethed i bl.a. hverdagsaktiviteter og rutinesituationer så barnet oplever succes ved at ”kunne selv”.
- Inddrager dannelsesbegreberne, som i høj grad hjælper barnet til at agere i fællesskaber ved f.eks. at kunne vente, være vedholden, kunne gå på kompromis mm.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

En vuggestuevoksen er på tur med en lille gruppe 2-årige. Den voksne har planlagt at samle gruppen en gang om ugen. Målet er at det enkelte barn, skal se sig som en del af en gruppe. De er på tur i et kuperet område tæt på børnehuset. Hun laver tiltag, hvor de skal hjælpe hinanden, tage hensyn og vente på tur. Hun italesætter det de gør hver især og som gruppe. De øver sig i både at gå hånd i hånd, men også mere "frit", men samlet som gruppe. Hun har planlagt det, de laver, er med de forudsætninger det enkelte barn har og kan bidrage med eks. hvem der kan gå sammen hånd i hånd og hvem kan gå forrest osv. Hun har inddraget forældrene i, hvad de arbejder med i gruppen og hvordan de inddrager de andre læreplanstemaer som natur, sprog, dannelse og social udvikling. Hun dokumenterer med billeder og små historier på AULA."

I børnehaven arbejdes der med de ældste piger. Der er tydeligvis piger, der ikke trives i gruppen. Der er stor forskel på vedholdenhed, mod, social og personlig robusthed. Pædagogen beskriver de styrker og udfordringer, der er i gruppen og planlægger sit forløb ud fra den viden. De samles en gang om ugen. Hun planlægger ud fra, at det handler om at styrke det enkelte barn igennem gode oplevelser i fællesskabet. Gennem lege, som den voksne rammesætter, er der fokus på dannelsesbegreberne, specielt vedholdenhed og at holde fokus. Målet er at udvikle en legekultur i gruppen, hvor alle børn kan bidrage med deres og samtidig være nysgerrige på hinandens perspektiver. Hun inddrager forældrene med information og små opgaver, de kan understøtte med derhjemme. Eks. legeaftaler.

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har vi specielt fokus på:

- At børn det meste af dagen er i mindre pædagogiske læringsgrupper.
- At forældresamarbejdet har en stor værdi. Vi har vægtet forældresamarbejdet i vores kvalitetsarbejde/plan, som en optimering af at inddrage forældrenes perspektiv.
- At vi har et velfungerende samarbejde med vores tætteste eksterne samarbejdskolleger. Bl.a. et velfungerende småbørnsforum i forhold til Tidlig indsats.
- Vi har medarbejdere på uddannelse i bl.a. ICDP, har skabt netværksgrupper på tværs af børnehuse/professionelle læringsfællesskaber.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til børnenes sociale udvikling ved at:

- De pædagogiske medarbejdere skaber og danner rammen, så man er tydelig i sin struktur, positionering, nærværende og tilgængelig for at kunne understøtte de sociale relationer og processer og understøttelsen af samspilsregler.
- De pædagogiske medarbejdere arbejder pædagogisk med at deltage i og understøtte legen, som et grundlæggende element i læringsmiljøet, læring, deltagelses muligheder og demokratiske/medbestemmelses processer, når de bevidst tilrettelægger rammen ved at gå foran, bagved og ved siden af børnene.
- Tilrettelægger læringsmiljøer, hvor barnet udvikler mod, selvværd, nysgerrighed, der gør dem i stand til at deltage, indgå og indordne sig i sociale sammenhænge. At de oplever de bliver lyttet til og udvikler en demokratisk livsopfattelse. Opnå en følelse af betydningsfuldhed, ved at have indflydelse og give andre plads til at have indflydelse og føle "man hører til". Udvikle empati.
- Arbejder ud fra barneperspektivet ved bl.a. at arbejde tæt sammen med barnets forældre og være lyttende og inddragende til deres perspektiv. Forældre skal betragtes som vigtige medspillere og deltagere i børnenes hverdag. Vi bidrager med erfaringer fra børnenes samspil i børnehuset og har dialog med forældrene om relationer og deltagelsesmuligheder.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

I vuggestuen sætter en pædagog sig det mål, at fire af de ældste piger "skal opdage hinanden". At de finder ud af, at de kan have det sjovt sammen og bruge hinanden i leg og også til læring, ved at hjælpe hinanden med at tage tøj på. Gensidig hjælp til selvhjælp. Hun vælger at bruge tiden i garderoben på, at det bliver en dejlig opstart på en tur. Hun tager efterfølgende de fire piger med på ture i ladcyklen, væk fra det kendte og hen til fælles nye fremmede oplevelser. Hendes fokus er, hvad de udvikler sammen i gruppen, ud fra, hvad de kan bidrage hver især. De opsøger steder i nærmiljøet og bruger tiden samlet i ladcyklen til at synge og snakke om det de ser. Der, hvor de kommer frem, leger de og bruger kroppen og bevæger sig sammen. Når de kommer hjem, følger pædagogen op på det, de har set i bøger og i samtale. Hun opdager, de er blevet modige sammen og at de leger sammen og ikke bare ved siden af hinanden. Hun er bevidst om, hvornår hun er foran, bagved og ved siden af. Guider dem til og italesætter at "de må bestemme". Hun skriver dagbogsnotater og sætter billeder op samme dag. Forældrene melder positivt tilbage."

"Pædagogen i børnehaven har en gang om ugen i to mdr. de kommende FSFO-børn med i hallen. Hun planlægger at styrke deres mod, nysgerrighed, robusthed og samarbejde gennem forskellige aktiviteter. Hun vil give dem medbestemmelse af aktiviteterne ud fra den ramme, hun har meldt ud. Hun har forberedt et huske-spil med udfordrende baner, div. løbelege og motorikbaner, hvor der i alle ting er planlagt samarbejde, leg og bevægelse. Hendes mål er at "sætte dannelsesbegreberne i spil", så de kan øve sig igennem leg, i at udvikle og takle vedholdenhed, medmenneskelighed, nysgerrighed og mod. Hun vil gerne udvide deres faglige, sociale og personlige kompetencer inden de sendes i FSFO. Aktiviteterne er holdbaserede og sammensat af både de voksne og børnene selv. Der bliver lagt video og billeder op til forældrene samt en beskrivelse af målet med dagens læringsgruppe. Der bliver desuden fulgt op på dagens succeser og udfordringer, når børnene hentes. Hun sætter sig det mål at følge op på, hvilken betydning den oplevelse bringer med sig i hverdags- og rutinesituationer."

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har vi et helt særligt fokus på forældreperspektivet/samarbejdet. Vi har samtaler med forældrene tidligt i barnets start i børnehuset. Vi interesserer os for barnets hjemmelæringsmiljø og bidrager med råd og vejledning. Vi udvider vores viden og bliver klogere på forældresamarbejdet gennem pædagogiske dage med faglige oplæg og efterfølgende implementering. Vi har flere læringsgrupper på tværs af børnehusene, hvor f.eks. de kommende FSFO-børn får mulighed for at lege med og møde børn fra de andre børnehuse i samme alder.

Der er i perioder samarbejde om fælles motorikforløb med vuggestuebørnene, aktiviteter på tværs af børnehuse som "Bellinge ugen", ferieåbent og motionsdage.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til barnets kommunikative og sproglige udvikling ved at:

- De pædagogiske medarbejdere er sproglige rollemodeller, der understøtter børnenes kommunikative og sproglige udvikling og intentioner i hverdagens planlagte- og spontane aktiviteter, rutiner og overgange.
- De pædagogiske medarbejdere er indlevende, nysgerrige og understøttende på børnenes optagethed.
- De pædagogiske medarbejdere inddrager børnene i aktiviteter, hvor de introducerer og anvender nye ord og begreber.
- De pædagogiske medarbejdere skaber rammer for, at hverdagen byder på mange former for sprog, - skriftsprog, bogstaver, sang, rim og remse, kropssprog, fremmed sprog, tal og billeder.
- De pædagogiske medarbejdere samarbejder, vejleder og understøtter forældre i deres barns kommunikative og sproglige udvikling gennem daglig dialog, dagbog og nyhedsbrev via AULA.
- De pædagogiske medarbejdere samarbejder med sprogkonsulenter om det enkelte barns kommunikative og sproglige udvikling.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

I gæstedagplejen arbejdes der med farver. Målet er at børnene får øget deres sprog og sprogforståelse for farver.

De pædagogiske medarbejdere bruger farverne gul, rød, grøn og blå på forskellige måder.

De synger om farver mens de viser kort med farven på, der males med en enkelt farve ad gangen f.eks. skal de male med gul og de skal male en sol.

De bygger med klodser i forskellige farver.

De leger lege hvor børnene skal finde legetøj i de forskellige farver.

Her arbejdes der både med den lydige udtale, sprogforståelsen og kropssprog/gestetik for de børn der ikke har så meget sprog.

De pædagogiske medarbejdere inddrager forældrene og dokumenterer gennem daglig dialog, billeder, dagbog m.m. så forældrene kan understøtte børnenes sprogforståelse og sprogudvikling hjemme.

I børnehaven arbejdes der med insekter. De pædagogiske medarbejder har planlagt at introducere børnene for et insekt pr. uge. Målet er at øge børnenes ordforråd.

Børnene lærer, at der under overbegræbet "insekter" findes mange forskellige dyr. De lærer en ny sang til hvert insekt. Sangene vælger de pædagogiske medarbejdere at visualisere ved at hænge tydelige billeder op af fokus ord de fordyber sig i i sangen.

De sætter fokus på enkelt ord f.eks. vinger, striber, prikker, farverne gul, rød, sort, grå m.m.

Børnenes mod og samarbejdskompetencer udfordres, når de skal samarbejde om at fange og finde dyr på legepladsen.

Læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse inddrages når der f.eks. laver aktiviteter hvor børnene skal male og klippe dyrene ud.

De pædagogiske medarbejdere inddrager løbende forældre, hvor de bl.a. beder om hjælp til at samle tomme konservesdåser til fremstilling af bier og hvor de præsenterer forældrene for, hvilket dyr deres barn pt. er ved at lære om, så de hjemme kan fortsætte snakken om dyret på dansk eller det sprog, der tales i hjemmet. Dette er med til at give det tosprogede børn en bredere sprogforståelse. De pædagogiske medarbejdere dokumenterer ved hjælp af billeder, børnenes kreationer og små fortællinger.

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har vi et sprogetværk, hvor der deltager en pædagog fra hvert børnehus, sprogvejleder, sprogkonsulent fra Dagtilbud og børneinstitutionsleder i møder ca. 4 gange om året.

Alle ansatte har deltaget i sprogprojekt Sprogklar, og arbejder i hverdagen med sprogstrategierne.

Et børnehus har deltaget i flere sprogprojekter og deler deres erfaringer med de øvrige børnehuse.

Der udarbejdes sprogvurderinger på alle børn.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”. Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til barnets krop, sanser og bevægelse ved at:

- De pædagogiske medarbejdere arbejder i mindre læringsgrupper, hvor der er plads og tid til det enkelte barn.
- De pædagogiske medarbejdere understøtter legen gennem deres engagement ved at gå foran, ved siden af og bagved
- De pædagogiske medarbejdere planlægger perioder, hvor der arbejdes med barnets forståelse af kroppen, egen hygiejne og sundhed
- De pædagogiske medarbejdere understøtter, udfordrer og er nysgerrige på sammenhæng mellem barnets egen legende nysgerrige og undersøgende tilgang til sanselig, kreativ og motorisk opmærksomhed.
- De pædagogiske medarbejdere er aktivt deltagende i leg, sansning og bevægelse gennem dagen.
- De pædagogiske medarbejdere inddrager og involverer forældrene, så de kan understøtte de initiativer og aktiviteter, der arbejdes fokuseret med i forhold til barnets udvikling.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

”I perioden, hvor vi alle er optaget af og opmærksomme på Corona, arbejder de pædagogiske medarbejdere med børnenes hygiejne og forståelse for sundhed.

Målet er, at børnene lærer vigtigheden af at vaske hænder samt lærer at vaske hænderne grundigt.

I perioden med Corona er der skærpede retningslinjer og alle skal derfor øge fokus på hygiejne.

De pædagogiske medarbejdere indfører faste rutiner for, hvornår der skal vaskes hænder og er med på badeværelserne for at guide og hjælpe, så alle lærer at vaske hænder. Der snakkes om smitte og hvordan den spredes, så børnene får en forståelse for, hvorfor de skal nyse og hoste i ærmet og vaske hænder efter de har pudset næse, - samt hvorfor de ikke må kramme og kysse på hinanden.

Børnene lærer en sang om at vaske hænder og de hjælper til med at vaske legetøj inde og ude. Forældrene inddrages både skriftligt på AULA og i dialog af de pædagogiske medarbejdere og daglig pædagogisk leder, da det er vigtigt, at alle får information om, hvorfor netop dette emne er en del af børnenes hverdag og hvordan vi vælger at inddrage det i børnenes hverdag. Der dokumenteres med billeder af børn, der vasker hænder og vasker legetøj.”

I børnehaven arbejdes der med dyr på legepladsen. Målet er at få børnene til at bruge deres krop og sanser på nye og anderledes måder.

De pædagogiske medarbejdere planlægger lege, hvor børnene bruger deres grovmotorik ved at kravle, ”flyve”, hoppe, m.m., som de ser dyrene gør.

Derudover bruger de deres smagssans og smager på blade som bladlusene spiser og smager på honning, som bierne laver.

De bruger deres fin motorik til at klippe dyr ud og de skal bruge deres synssans og se små film om dyrene og finde dem på legepladsen. De skal udfordre deres mod og nysgerrighed ved at fange og mærke på dyrene.

Forældrene inddrages ved hjælp af AULA, hvor de pædagogiske medarbejdere dokumenterer ved at skriver dagbøger og lægger billeder op, så forældrene kan snakke med deres børn om oplevelserne derhjemme.

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har alle børnehuse tilgang til legepladser samt områder, hvor der er god plads og mulighed for bevægelse og sanseoplevelser.

Alle børnehuse har adgang til ladcykler, så der kan cykles ud i naturen og lokalområdet og bruge kroppen og sanserne.

Vi holder fælles motionsdag

Vi har udarbejdet en fælles pjece, hvor forældre og andre kan se, hvordan vi arbejder med børnenes selvhjulpenhed

Fælles pædagogiskdag med en lege ekspert, hvor vi skal få en fælles forståelse for barnets leg og de pædagogiske medarbejders betydning for udvikling af legen (blev desværre udsat pga. Covid-19).

Natur, udeliv og science

”Natuoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science, - bl.a. ved at:

- Vi vil skabe et miljø, hvor børnene bliver klogere på og drager sig erfaringer med samspillet og sammenhængen mellem naturen og naturens ressourcer, årsag, virkning, hvor børnene oplever sig som medskabere af egen læring, ved selv at være nysgerrig, aktive og udforskende.
- Vi lytter og opmuntrer børnene til at turde øve sig, være nysgerrige, undersøgende, undrende og inddrage børnenes erfaringer. Vi understøtter og guider deres nysgerrighed, så det bliver sjovt og spændende at eksperimentere.
- Vi understøtter børnenes nysgerrighed i mødet med natur og science og vi er sammen medskabere af den ramme, hvor både børn og voksne tilegner sig læring.
- Vi skaber deltagelsesmuligheder for en anderledes pædagogisk aktivitet, hvor facit ikke er givet på forhånd og hvor læring og viden tilegnes gennem leg, fantasi og kreativitet.
- Vi giver børnene et kendskab til naturen, udeliv og årstiderne, giver dem mulighed for at fordybe sig eksperimenterende og være undersøgende på fænomener, lovmæssigheder og før matematisk forståelse.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

I vuggestuen er børnene efter Corona genåbningen ude hele tiden. Det har lagt op til en anderledes tænkning og læring for både pædagoger, børn og forældre. Mange af de kendte normalt anvendte tiltag, skulle nu tænkes ind i de andre rammer. Eks. at hele dagen skulle foregå udenfor. Pædagogerne besluttede at det skulle vise sig, hvad der ville ske, så de forsøgte at parkere den planlagte struktur, de tidligere havde. De skabte rammerne for en anderledes måde for børnene at undersøge verden og lege på. De har oplevet børn der udvikler sig og trives ud over den for forståelse de ellers havde. Selv de helt små børn eksperimenterer med natur i deres lege og finder på helt nye måder at have det sjovt på. Regnvejr har pludselig fået en helt ny betydning og har dannet grundlag for en meget anderledes og spændende leg og læring, hvor de voksne understøtter den nysgerrighed børnene har vist. En periode, der helt sikkert kan trække erfaringer ind i tiden efter Corona.

I børnehaven har to pædagoger en læringsgruppe med de ældste drenge en gang om ugen. De var nysgerrige på, hvad børnene var nysgerrig på og døbte gruppen: "Vi undersøger noget af det, vi ikke ved noget om". Børnene blev interviewet og kom med ønsker til emner, der skulle undersøges. I løbet af tre måneder blev der arbejdet, undersøgt og eksperimenteret med emner, hverken voksne eller børn vidste meget om. Der blev trukket farve ud af blade og indhentet viden om, hvorfor de har den farve, de har. En pattegris blev parteret af en forælder, som er dyrelæge. Et gammel videoanlæg blev delt til atomer og der blev fundet magneter, som de fandt ud af kunne bruges til meget. En fasan blev parteret. Der blev eksperimenteret med, hvad der kunne brænde og hvad man ellers kan lave på et bål. Det blev også til en tur i ZOO, hvor de fik viden om "store kattedyr". Der blev målt temperatur, udarbejdet vandmålere og meget mere. En tur gik til lokale skov, hvor alt endte i vådt tøj og mudder til knæene. Målet var at føre børnene et sted en, hvor læringen ikke var givet på forhånd. Der blev lært mange nye ord og begreber. Mod og vedholdenhed blev sat på prøve. De voksne øvede sig i, at de ikke skulle have viden og løsninger på forhånd, men bare sørge for, at rammen var skabt og friheden til at gribe det, der griber børnene.

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har vi specielt fokus på at inddrage forældrene med deres viden og det de kan bidrage med til understøttelse af børnenes nysgerrighed.

Alle børnehuse ligger i udkanten af Odense, hvilket giver gode muligheder for at bruge og anvende naturområderne.

Vi har i Børneinstitution Syd–Syd Vest indrettet et fælles teknologirum, hvor børn og voksne sammen udfordrer deres nysgerrighed med alt i IT, robotter, m.m.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, det er vigtigt at understøtte det pædagogiske læringsmiljø i forhold til kultur, æstetik og fællesskab ved at:

- De pædagogiske medarbejdere skaber muligheder og plads til at børnene kan være undersøgende og skabende på tværs af køn, alder, etnicitet og social baggrund.
- De pædagogiske medarbejdere skaber spændende, motiverende og æstetiske læringsmiljøer med forskellige tilbud af legetøj, materialer og redskaber, der understøtter børnenes engagement, nysgerrighed, fantasi og kreativitet.
- De pædagogiske medarbejdere skaber mulighed for at børnene udvikler kendskab til forskellige kulturer, traditioner og erfaringer med, hvad det kan have af betydning for de krav, der stilles til dem. Eks. i kirken skal man være stille, i bussen skal man sidde stille og tale dæmpet, til en motionsdag må man heppe på hinanden, m.m.
- De pædagogiske medarbejdere understøtter børnenes æstetiske sans og fællesskabsfølelse ved læring om, hvordan man passer på vores ting, rydder op efter sig selv og samler affald i naturen.
- De pædagogiske medarbejdere skaber rammer, der giver børnene forskellige oplevelser både som tilskuer og som ”en der optræder/ står frem” for en større eller mindre gruppe.

Eksempler fra et af vores børnehuse:

Fra skrot til slot" hedder børnehavens tema. Målet er at børnene får erfaring og kendskab til i samarbejde at kunne genbruge affald, rester af træ, propper, mælkekartonner, tomme toiletruller m.m. til noget de kan bruge.

Børnene har medbragt diverse affald og genbrugsmaterialer hjemmefra.

Inden har de pædagogiske medarbejder fortalt eventyr og inspireret børnene til, hvad de kan lave af alle disse "nye" materialer. Børnene fik sammen skabt bl.a. de tre bukke bruse, så de senere kunne opføre historien som et teaterstykke for de andre børn i deres læringsgruppe.

Ud over at give erfaring med brug af affald fik børnene stor glæde af samarbejdet og deres alsidige personlige udvikling blev i den grad også understøttet, da de oplevede de kunne samarbejde, lave noget der havde betydning og at de turde optræde for de andre børn.

Forældrene blev inddraget ved, at børnene skulle medbringe "rent" affald og forældrene kunne løbende følge med i dokumentationen af de dagbøger de pædagogiske medarbejdere skrev på Mit Barn og de billeder, der blev lagt ud.

Op til festugen i Bellinge har de pædagogiske medarbejdere planlagt, at børnene skal være aktivt deltagende i festugen. Målet er, at børnene får en god dag i et større fællesskab end de er vant til og hvor de ser sig som en del af et større fællesskab.

De pædagogiske medarbejdere har sammen med børnene lavet forskellige rasle instrumenter og kostumer så de ligner og lyder som nogle der er til karneval. Børnene har derudover lært nogle sange, som de sammen med alle de andre børn fra de andre børnehuse skal synge og spille med på.

Børnene er blevet forberedt på, at de skal mødes med mange andre børn. Alle deltagere mødes et sted i byen, hvor de efter deres eget sang indslag skal være tilskuere og deltagere til stomp underholdning.

De pædagogiske medarbejdere inddrager forældrene ved at efterspørge tomme dåser til instrumenter, tøj de kan klippe i og male på. Derudover inviteres forældrene til at deltage i optoget til samlingspladsen og underholdningen.

De pædagogiske medarbejdere dokumenterer ved at tage billeder og skrive små historier om dagene, hvor der forberedes samt billeder fra selve festdagen.

I Børneinstitutionen Syd-Syd Vest har vi et fælles teknologirum placeret i et af vores børnehuse, hvor alle børnehuse kan booke sig ind.

Deltager vi i Bellinge fest ugen.

Inviteres vi til årlig julegudstjeneste i de lokale kirker.

Har vi et godt samarbejde med de lokale skoler, hvor vi inviteres til at bruge deres lokaler og omgivelser, samt samarbejde omkring børnenes overgang mellem børnehus og forårs sfo.

Har vi et godt samarbejde med de lokale dagplejere og ledelsen. Her er vi også inviteret til at gøre brug af deres legestuelokaler og de inviteres til at komme på besøg i børnehuse.

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense Kommune tilstræber vi at arbejde i professionelle læringsfællesskaber
- Vi ser det som en fælles forpligtelse at skabe de optimale læringsmuligheder for alle børn
- Vores evalueringskultur understøtter et dobbelt læringsfokus rettet mod børns og medarbejderes læring.
- Vi foretager systematiske og konstruktive refleksioner over praksis.
- Vi inddrager og reflekterer data i udviklingen af vores fælles praksis.
- Vi dokumenterer og reflekterer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte ift. trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes udbytte af læringsmiljøet, når vi tilrettelægger, justerer og kvalificerer vores praksis.
- Lederne udøver faglig ledelse og fokuserer deres arbejde på den pædagogiske kerneopgave ved at facilitere og understøtte professionelle læringsfællesskaber.
- Lederne bærer ansvaret for at etablere, udvikle og forankre den systematiske evalueringskultur.

Definition

Evalueringskulturen er et udtryk for, at vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber. Lederne er ansvarlige for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt og kritisk til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel. Læring, udvikling og dannelse. Systematisk refleksion over og evaluering af praksis sker med afsæt i pædagogisk dokumentation, såsom (small data) observationer af hverdagspraksis, observationer af læringsmiljøet, børneinterviews, praksisfortællinger mfl. og (big data) sprog- og læringsmiljøvurderinger m.fl.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Vi arbejder på at opbygge en evalueringskultur med nedslag i både planlagte vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og i daglige rutiner/hverdagssituationer, så det understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi vælger vores fokusområder ud fra praksis i læringsmiljøer, hvor vi kan se, det går godt og praksis hvor vi kan være udfordret, hvor står vi fagligt stærkt/svagt og hvor der er plads til forbedringer/optimering i vores pædagogik.

Vi tilrettelægger vores evaluering over en periode, så der er tid til drøftelser, undringer og refleksioner, så der kan defineres opgavens omfang og der kan planlægges indsamling af dokumentation

Vi vil være konkrete og præcise i vores fokusområder, så det gør det overskueligt at beskrive, dokumentere og opstarte forandringer. Dette for også at sikre en ugentlig/månedlig systematik i en travl hverdag

Vi tager bl.a. udgangspunkt i EVAs materialer om dokumentation og evaluering, med udgangspunkt i refleksions spørgsmål f.eks. om elementer i det pædagogiske grundlag. Det vurderes på dilemmaer/ udfordringer i den pædagogiske praksis, med efterfølgende beslutninger om, hvordan vi vil styrke den del af vores pædagogiske arbejde, hvor vi har vurderet, der er behov for udvikling udarbejdes eks. som SMTTE:

- Hvad vil vi gerne arbejde med?

- Hvad vil vi gerne opnå?
- Tiltag (konkrete)
- Hvem gør hvad?
- Tegn – hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?
- Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet?

Vi indsamler dokumentation i en aftalt periode og justerer i vores praksis.

Eksempel fra et af vores børnehuse:

Vuggestuen oplevede at et par børn reagerede voldsomt på den uro, der blev skabt, når børnene skulle i garderoben og ud at lege. Et enkelt barn begyndte at råbe og indimellem bide de andre. De aftalte igennem en periode at nedskrive i hvilke situationer, barnet blev frustreret og vurderede, at garderobesituationen, virkelig kunne presse ham. De beskrev hver et par praksisfortællinger ud fra egen position. De blev hurtigt opmærksomme på de udfordringer, deres struktur havde været med til at skabe. De ændrede i måden at "sende børnene i garderoben", de udskød nogle praktiske opgaver, som nemt kunne vente og valgte at fordele sig anderledes, så der samtidig blev mere plads og ro til at understøtte børnenes selvhjulpethed. Ud over mere ro omkring de børn, der havde reageret på kaos, var der flere af børnene, der havde succesfulde oplevelser ved selv "at kunne" tage overtøjet på. Efterfølgende var legene på legepladsen også meget anderledes, end de tidligere havde været. Under evalueringen blev det tydeligt, at de erfaringer, havde gjort sig, kunne bruges i andre sammenhænge.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

Børneinstitutioner, dagplejeområder og Enghaveskolens Børnehave foretager hvert andet år en skriftlig evaluering af det lokale arbejde med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet er at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen bygger på følgende data:

Pædagogisk dokumentation fra dagtilbuddene

- Beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Beskrivelse af læringsmiljøet

Læringsmiljøvurderinger

- Spørgeskemaer til forældre, medarbejdere og børn
- Praksisfortællinger

Tilsynsdialogmøder med forældrebestyrelser

- Drøftelse af dagtilbuddets læringsmiljøer og børnenes trivsel
- Drøftelse af forældresamarbejdet

Evalueringen er bygget op omkring de samme emner som den styrkede pædagogiske læreplan. Under hvert emne vurderer ledelsen af dagtilbuddet, hvor godt de er lykkedes med at opnå deres målsætninger. Derefter vurderes behovet for lokal udvikling.

Evalueringen offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside sammen med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Lokal praksis i Børneinstitution Syd-Syd Vest

Børneinstitution Syd-Syd Vest er forholdsvis ny i sin nuværende sammensætning. Hele ledelsen er startet et diplom forløb om **Faglig ledelse** med fokus på implementeringen af Den styrkede pædagogiske læreplan. Alle børnehuse har et fælles fokus på evaluering og dokumentation. Gennem forskellig

aktionsforløb i de enkelte børnehuse, implementeres og afprøves forskellige metoder til dokumentering og evaluering. Vi mangler endnu et fælles evalueringsgrundlag

Det er første år, vi sammen udarbejder en evaluering for børneinstitutionen. Det sker midt den proces, de enkelte huse er i og i en periode, hvor alle arbejder meget anderledes som en del af de forandringer, Covid-19 har været med til at skabe.
